

A Kormány az előterjesztést nem tárgyalta, az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

**A halottvizsgálattal és halottakra vonatkozó eljárásokkal kapcsolatos egyes
törvények módosításáról szóló
2012. évi..... törvény**

**1. Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és
védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény módosítása**

1. §

(1) Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Eüak.) 7. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki:

„(8) A beteg egészségügyi intézménybe való felvételekor fel kell jegyezni a beteg által megjelölt, a beteg esetleges halála esetén az eltemetésére köteles személy nevét, címét, valamint rövid úton történő elérhetőségét, akit a beteg esetleges haláláról értesíteni kell. Az egészségügyi intézményben bekövetkezett halálesetről a jelzett személyt az egészségügyi intézmény a működési rendjében meghatározottak szerint haladéktalanul értesíti. Az értesítésnek tartalmaznia kell az elhunyt nevét, születési évét és az anyja nevét.”

(2) Az Eüak. a 8. §-t követően a következő 8/A. §-ssal egészül ki:

„8/A. § Az elhunyt betegellátója felhívásra köteles az elhunyt betegségére, az alkalmazott gyógykezelésre vagy az orvosi beavatkozásra vonatkozó felvilágosítást adni a hatósági vagy büntetőeljárás során halottvizsgálatot végző orvosnak, az eljáró nyomozó hatóságnak, bíróságnak, ügyészségnek vagy közigazgatási hatóságnak.”

(3) Az Eüak. a 23. § (1) bekezdése) a következő *h*) ponttal egészül ki:

[A következő szervek írásbeli megkeresésére a kezelést végző orvos az érintett egészségügyi és a megkereső szerv által törvény alapján kezelhető, az azonosításhoz szükséges személyazonosító adatait átadja a megkereső szervnek. A megkeresésben a 4. § (4) bekezdésének megfelelően fel kell tüntetni a megismerni kívánt egészségügyi és személyazonosító adatokat. A megkereső szervek a következők lehetnek:]

„h) halottvizsgálat során a halottvizsgálatot végző orvos.”

2. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény módosítása

2. §

(1) Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 217. § -a a következő (4)-(8) bekezdésekkel egészül ki:

„(4) A halottszemle során igénybe vehető halottvizsgálati szaktanácsadókról (a továbbiakban: szaktanácsadó) az egészségügyi államigazgatási szerv névjegyzéket vezet.

(5) A névjegyzék tartalmazza a szaktanácsadó:

- a) természetes személyazonosító adatait,
- b) működési nyilvántartási számát,
- c) lakóhelyét, elérhetőségi címét,
- d) egészségügyi szakképesítése megnevezését,
- e) a munkahelyét, munkahelyének címét, illetve a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján történő egészségügyi tevékenység végzési helyét és a helynek megnevezését,
- f) szaktanácsadói névjegyzékbe történő felvételének időpontját.

(6) A szaktanácsadó az adatváltozást követő 15 napon belül köteles bejelenteni a szaktanácsadói névjegyzéket vezető egészségügyi államigazgatási szervnek a névjegyzékben nyilvántartott adatokban bekövetkezett változást.

(7) A névjegyzéket vezető egészségügyi államigazgatási szerv a szaktanácsadói névjegyzékben szereplő és az abból törölt szaktanácsadó nyilvántartott adatait a halottvizsgálati eljárások zavartalan lefolytatása érdekében kezeli. A névjegyzékből történő törlés időpontjától számított öt év elteltével a szaktanácsadói névjegyzéket vezető egészségügyi államigazgatási szerv gondoskodik az adatok törléséről.

(8) Halottvizsgálati szaktanácsadó az lehet, aki

- a) büntetlen előéletű,
- b) nem áll egészségügyi tevékenységet kizáró foglalkozástól eltiltás alatt és
- c) megfelel a miniszter rendeletében meghatározott egyéb feltételeknek.”

(2) Az Eütv. 218. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„218. § (1) Nem természetes a halál, ha a természetes módon való bekövetkezését a körülmények kétségessé teszik, így

- a) bekövetkezésének körülményei bűncselekmény elkövetésére utalnak, vagy
- b) rendkívüli halálnak minősül, azaz
  - ba) a halált baleset okozta,
  - bb) a halált öngyilkosság okozta, vagy a körülmények arra utalnak,

A Kormány az előterjesztést nem tárgyalta, az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

bc) a halál bekövetkezésének előzményei, körülményei ismeretlenek, vagy nem állnak rendelkezésre olyan adatok, amelyekből megalapozottan következtetni lehetne a halál bekövetkeztének körülményeire,

bd) fogvatartott elhalálozása esetén.

(2) A személyazonosság megállapításáig a rendkívüli halál esetén követendő eljárást kell alkalmazni, ha az elhunyt személyazonossága ismeretlen.

(3) Rendkívüli halál esetén rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárást kell lefolytatni, kormányrendeletben meghatározottak szerint hatósági boncolást kell elrendelni.

(4) Ha a halál oka és körülményei vizsgálatánál bűncselekmény elkövetésének gyanúja merül fel, a büntetőeljárás szabályai szerint igazságügyi orvosi boncolást kell elrendelni.

(5) A hatósági, illetve az igazságügyi orvosi boncolás célja a halál okának, bekövetkezése körülményeinek tisztázása.

(6) Ha a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárást a hatóság azért szünteti meg, mert bűncselekmény gyanúja merül fel, a hatóság ezen döntése ellen nincs helye jogorvoslatnak.

(7) E § alkalmazásában baleset az emberi szervezetet ért olyan egyszeri külső hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, hirtelen vagy aránylag rövid idő alatt következik be és sérülést, mérgezést vagy más egészségkárosodást, illetőleg halált okoz.”

(3) Az Eütv. 247. § (1) bekezdés *q)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy)

„*q)* a halottvizsgálatra, a halottakkal kapcsolatos orvosi eljárásra, a nem természetes halál esetén ellátandó feladatokra, a kórbonctani vizsgálatra, a hatósági és igazságügyi orvosi boncolásra, a holttest szállítására, tárolására, az ehhez kapcsolódó költségek viselésére, a halottvizsgálati szaktanácsadói névjegyzéket vezető egészségügyi államigazgatási szerv kijelölésére, valamint a holttest helyreállítására és átadására vonatkozó szabályokat,”

(rendeletben állapítsa meg.)

(4) Az Eütv. 247. § (3) bekezdése a következő *h)* ponttal egészül ki:

(Felhatalmazást kap a miniszter, hogy)

„*h)* a halottvizsgálati szaktanácsadói névjegyzékkel összefüggésben

ha) a halottvizsgálati szaktanácsadói névjegyzékbe történő felvételre, valamint az ahhoz szükséges képesítési és szakmai feltételekre és a névjegyzékből való törlésre vonatkozó szabályokat,

hb) a szaktanácsadó igénybe vételének, illetve a szaktanácsadói tevékenység folytatásának részletes feltételeit, a szaktanácsadói ügyeleti rendszer részletes szabályait,

hc) az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben a névjegyzékbe-vételi eljárás igazgatási szolgáltatási díjának összegére, befizetésére, visszafizetésére és nyilvántartására vonatkozó részletes szabályokat”

(rendeletben állapítsa meg.)

(5) Az Eütv.

a) 217. § (1) bekezdés *b)* pontjában és 243. § (5) bekezdés *b)* pontjában a „rendkívüli” szövegrész helyébe a „nem természetes”,

b) 247. § (1) bekezdés *s)* pontjában a „szállításának” szövegrész helyébe a „szállításának (beleértve a holttest szállítójárműbe történő be- és kihelyezését, valamint szállítás alatti hűtését is)”

szöveg lép.

3. A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény módosítása

3. §

(1) A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Ttv.) 3. § b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény alkalmazásában]

„*b)* *köztemető*: az önkormányzat tulajdonában lévő temető, továbbá az a nem önkormányzati tulajdonban lévő temető vagy temetőrész, amelyben az önkormányzat - a temető tulajdonosával kötött megállapodás alapján - a köztemető fenntartására vonatkozó kötelezettségét teljesíti;”

(2) A Ttv. 21. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A hamvakat tartalmazó urnát az eltemetésre köteles személynek – az elhunyt végrendelete, az eltemetésre kötelezett személy erről szóló, közjegyző által hitelesített nyilatkozata, vagy temető, temetkezési emlékhely befogadó nyilatkozata alapján – ki kell adni. A közjegyző által hitelesített nyilatkozat tartalmát a kormányrendelet határozza meg.”

(3) A Ttv. 21. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Az eltemetésre köteles személy közjegyző által hitelesített nyilatkozatát az elhunyt hamvasztását végző hamvasztóüzem őrzi.”

(4) A Ttv. 23. § helyébe a következő rendelkezés lép:

A Kormány az előterjesztést nem tárgyalta, az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

„23. § Temetőn, temetkezési emlékhelyen és hamvasztóüzemen kívül ravatalozni az egészségügyi államigazgatási szerv engedélyével lehet. A 27. § (2) bekezdésétől eltérően az egészségügyi államigazgatási szerv állandó engedélyt adhat a felnőtt hospice-palliatív vagy gyermek palliatív ellátás nyújtására működési engedéllyel rendelkező fekvőbeteg-szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatónál történő ravatalozásra.”

(5) A Ttv. 24. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Korai vagy középidoő magzati halálozás esetén, a magzat a közeli hozzátartozó írásbeli nyilatkozata alapján temethető vagy hamvasztható el. Ilyen eltemetés vagy hamvasztás esetén halottvizsgálati bizonyítványra nincs szükség. A nyilatkozat alapján a közeli hozzátartozó a magzat eltemettetésére köteles.”

(6) A Ttv. 26. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A temetkezési szolgáltató köteles az engedélyezett temetkezési szolgáltatási tevékenységet legalább 4 fő teljes munkaidős fizikai alkalmazott foglalkoztatásával, folyamatos rendelkezésre állással ellátni. Tevékenységének gyakorlása során a szolgáltató az 1. §-ban meghatározott alapelvek érvényesülését köteles biztosítani.”

(7) A Ttv. 27. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A temetkezési szolgáltató a temető, a hamvasztóüzem és a temetkezési emlékhely területén kívül

a) a temetkezési szolgáltatások közül a temetésfelvételt, az elhunyt temetésre való előkészítését és a temetéshez szükséges kellékekkel történő ellátását, továbbá

b) a temetkezési szolgáltatás ellátása során az elhunyt hűtését, a halotyszállító jármű tárolását

csak temetkezési szolgáltatói telephelyen végezheti.”

(8) A Ttv. 27. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Fekvőbeteg-ellátást végző egészségügyi intézmény 500 méteres körzetében nem lehet temetkezési szolgáltatás céljából telephelyet létesíteni és működtetni”.

(9) A Ttv. 29.§ (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az egészségügyi intézménnyel közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló, az elhunyt kezelésében, kiadásában érintett alkalmazott nem lehet temetkezési szolgáltatást végző egyéni vállalkozó, egyéni cég, illetőleg gazdasági társaság tagja, vezető tisztségviselője vagy alkalmazottja.”

(10) A Ttv. 34. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Amennyiben a temetkezési szolgáltatásokat engedélyező hatóság megállapítja, hogy a temetkezési szolgáltató a tevékenységére a jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt kötelezettségeket nem tartja be, feltételeket nem teljesíti, haladéktalanul írásban felszólítja a szolgáltatót a jogszabályok és hatósági határozatban előírt kötelezettségek betartására, a jogszabályszerű működés helyreállítására.

(2) Ha az írásbeli felszólítás kézhezvételétől számított 30 napon belül a szolgáltató a felszólításnak nem tesz eleget, a temetkezési szolgáltatásokat engedélyező hatóság ötszázezer forintig terjedő bírságot szab ki. Amennyiben a bírság kiszabását követő 30 napon belül a temetkezési szolgáltató a jogszabályoknak és hatósági határozatnak megfelelő működést nem állítja helyre, vagy az engedély kiadásának feltételei már nem állnak fenn, a temetkezési szolgáltatásokat engedélyező hatóság az engedélyt – részben vagy egészben – visszavonja.”

(11) A Ttv. 35. § a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Holttestet temető, temetkezési emlékhely és hamvasztóüzem ingatlanán kívül halottszállító autóban szállítani március 1 – szeptember 30. között, illetve 60 percnél hosszabb idejű szállítás esetében kizárólag hűtve lehet.”

(12) A Ttv. 37. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki:

„(2) A hamvasztóüzemek kötelesek hamvasztási áraikat minden év január 1-jén meghatározni, amely minden temetkezési szolgáltatóra egységesen alkalmazandó.”

(13) A Ttv. 40. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az önkormányzat rendelete illetve a temetőszabályzat kötelezővé teheti a köztemetőn belül

- a) az elhunyt hűtésével,
  - b) az elhunyt temetőben erre a célra rendszeresített szállító járművön történő szállításával,
  - c) a ravatalozással,
  - d) a sírba helyezéssel,
  - e) az urnaelhelyezéssel
  - f) a hamvaknak az erre szolgáló berendezéssel történő szórásával,
  - g) a sírásással, sírhelynyitással és visszahantolással
- kapcsolatos feladatok ellátására az üzemeltető szakszemélyzetének és berendezésének igénybevételét (a továbbiakban: az üzemeltető által biztosított szolgáltatás)”.

A Kormány az előterjesztést nem tárgyalta, az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

(14) A Ttv. 41. § (1) bekezdés b) és c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg]

„b) a tevékenység ellátására való jogosultság és kötelezettség eseteit, a közöltségen történő temetés, a belföldi és külföldi halottszállítás, a nem magyar állampolgár belföldi eltemetésének és hamvasztásának szabályait, továbbá a hamvak kiadásához szükséges nyilatkozat tartalmát;

c) a temetőfenntartás és üzemeltetés, a hamvasztóüzemi építmény létesítési, működési, közegészségügyi szabályait”

(15) Hatályát veszti a

- a) Ttv. 9. § (1) bekezdés d) pontja,
- b) Ttv. 25. § (1) bekezdés e) pontja,
- c) Ttv. 25. § (3) bekezdése.

4. Az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény módosítása

4. §

(1) Az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) a következő 4/C. §-sal egészül ki:

„4/C. § (1) Az igazságügyi szakértő az igazságügyi szakértői névjegyzékbe vételét követő 6 hónapon belül a miniszter vagy képviselője jelenlétében esküt tesz.

(2) A szakértői eskü az egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvényben foglalt eskü szövegéből és az annak első mondatát követően a következő szövegből áll: Hivatásom gyakorlása során szakmai kötelességeimet lelkiismeretesen és a legjobb tudásom szerint teljesítem.

(3) Az egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvényben foglalt eskü szövegében szereplő tisztség megnevezése az eskü tétele során: igazságügyi szakértő.”

(2) A Szaktv. 17. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A kirendelő szakértői intézménnyel vagy szervezettel az igazságügyi szakértői díj elszámolási rendjére, esedékességére, fizetés ütemezésére, egyes szakvéleményenkénti elszámolás rendjére, valamint késedelmi kamat számítására vonatkozóan e törvényben, valamint – az államháztartásról szóló törvény és annak

végrehajtására kiadott kormányrendelet kivételével – más jogszabályban foglalt szabályoktól eltérő megállapodást köthet. E rendelkezés nem vonatkozik a szakértői díj összegére.”

(3) A Szaktv. 30. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Ha jogszabály így rendelkezik, a hatóság szaktanácsadót vehet igénybe, ha a bizonyítási eszközök felkutatásához, megszerzéséhez, összegyűjtéséhez vagy rögzítéséhez különleges szakismeret szükséges, illetőleg a hatóság valamilyen – szakértőt nem igénylő – szakkérdésben felvilágosítást kér. Nem járhat el szakértőként az, aki az adott ügyben szaktanácsadóként járt el.”

(4) A Szaktv.

a) 3. § (7) bekezdés c) pontjában a „(7) bekezdés” szövegrész helyébe a „(8) bekezdés”,

b) 17/A. § (3) és (4) bekezdésében az „5 napon” szövegrész helyébe a „8 napon”,

c) 17/A. § (5) bekezdésében a „költségelőleg megfizetésének igazolását” szövegrész helyébe a „költségelőleget”,

d) 29. § (4) bekezdésében a „záró mondatát megelőző” szövegrész helyébe az „első mondatát követően a”,

e) 30. §-át megelőző alcímben a „szakkonzultáns és” szövegrész helyébe a „szakkonzultáns, szaktanácsadó és”,

f) 31. § (6) bekezdés d) pontjában a „szakkonzultáns és” szövegrész helyébe a „szakkonzultáns, szaktanácsadó és”

szöveg lép.

5. Záró rendelkezések

5. §

(1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével - 2013. január 1. napján lép hatályba.

(2) A 3. § (7) és (10) bekezdései 2013. szeptember 1. napján lépnek hatályba.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 218. §-a értelmében rendkívüli halál esetén – bűncselekmény gyanúja kivételével - hatósági eljárást kell lefolytatni és az elhunyt hatósági boncolását kell elrendelni. Ha a halál oka és körülményei vizsgálatánál bűncselekmény elkövetésének gyanúja merül fel, a büntetőeljárás szabályai szerint igazságügyi orvosi boncolást kell elrendelni.

A hatályos szabályozás alapjait az Eütv. XII. fejezete, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvénynek a halottakkal kapcsolatos rendelkezései végrehajtásáról, valamint a rendkívüli halál esetén követendő eljárásról szóló 34/1999. (IX. 24.) BM-EüM-IM együttes rendelet (a továbbiakban: halottvizsgálati együttes rendelet), valamint az eltűnt személyek felkutatásának és a rendkívüli halálesetek kivizsgálásának rendjéről szóló 23/1994. (X. 26.) BM rendelet (a továbbiakban: BM r.) teremti meg.

A jelenlegi normákkal szemben azonban a következő súlyos, a rendszer jelentős megváltoztatását igénylő jogalkalmazói, alkotmányos és államháztartás-egyensúlyát terhelő problémák merültek fel.

Alkotmányossági problémák:

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa (a továbbiakban: ombudsman) több jelentésében is foglalkozott a halottvizsgálattal kapcsolatos eljárások anomáliáival. Két jelentésében jogalkotói mulasztást is megállapított.

a) Az egyenlő bánásmód követelményeinek érvényesülésének vizsgálata során megállapította, hogy a korai- és középidős magzatok (24. hétnél fiatalabb) halálozása esetén nem biztosított magzattól történő méltó búcsúztatás joga, illetve ezen magzatok eltemetése nem rendezett.

b) Az emberi méltóságból levezetheti kegyeleti jog érvényesülése vizsgálata során az ombudsman kifogásolta, hogy az eljáró hatóságokra irányadó jogszabályok nem biztosítják azt, hogy a hozzátartozó a holttestet megtekinthesse.

Jogalkalmazói problémák:

Rendkívüli halál esetén – ha büntetőeljárás lefolytatásának nincs helye – hatósági eljárást kell lefolytatni. A hatósági eljárásra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szabályait kell alkalmazni.

A Ket. egyes szabályai azonban jelentősen megnehezítik az eljáró hatóság (Rendőrség) feladatait, ezzel egyidejűleg – amennyiben a hatósági eljárás büntetőeljárásba torkollik – a Ket. szerinti eljárási cselekmények a bűnüldözési, kriminalisztikai érdekeket sértik.

A BM r. a Magyarországon bekövetkezett rendkívüli haláleset kivizsgálásának szabályait írja elő. Annak megállapítása érdekében azonban, hogy miről kell rendelkezni az ügy érdemében hozott határozatban, elengedhetetlen az ügy érdemének meghatározása, azaz, hogy végső soron milyen célból folyik a vizsgálat. Ezt sem az

Eütv., sem a BM r. nem fogalmazza meg, pusztán az eljárás megindításának okait sorolják fel a jogszabályok.

Nincs rendezve az sem, hogy milyen viszonyban áll egymással a hatósági és a büntetőeljárás: a rendkívüli halált kivizsgáló hatóság határozatában valójában arról dönthetne, hogy megkeresi-e vagy nem a nyomozásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező rendőr-főkapitányságot, illetve az eljáró elsőfokú hatóság nyomozás végzésével megbízott szervezeti egységét, (vagy, ha maga rendelkezik e jogkörrel, elrendeli a nyomozást), de közigazgatási hatósági hatáskörben nem dönthet arról, hogy megállapítható-e bűncselekmény gyanúja. A jelenlegi szabályozás olyan ésszerűtlen helyzetet idéz elő, hogy a közigazgatási határozat jogerőre emelkedéséig a Ket. rendelkezéseire tekintettel a nyomozásra jogosult szervezeti egységet a hatóság elméletileg nem kereshetné meg (vagy maga nem rendelheti el a nyomozást, azaz utóbbi esetben a nyomozó hatósági hatáskörének gyakorlását akadályozza közigazgatási hatósági hatásköre). Ha a másodfokú hatóság vagy a bíróság – az elsőfokú hatósággal ellentétben – a jogorvoslati eljárásban úgy dönt, hogy bűncselekmény nem állapítható meg, az szintén ellentmondásos helyzetet eredményez, ugyanis közigazgatási hatósági ügyben hozott döntés nem lehet akadálya a nyomozó hatósági hatáskör gyakorlásának.

A rendkívüli halál kivizsgálására irányuló eljárásokban sok esetben problematikus annak meghatározása, hogy ki minősül ügyfélnek.

A Ket. alapján nem állapítható meg az sem, hogy a rendkívüli halállal kapcsolatos eljárás mikor indul, ki és milyen feltételek mellett kezdeményezheti az eljárást, hivatalból vagy kérelemre történő eljárásról van-e szó.

A joggyakorlat ugyan a hivatalbólisági eljárás felé orientálódott, ugyanakkor ezt jogszabály kategórikusan nem állapítja meg. Így elméletileg, ha az ügyfél (pl. kórházi halálesetben a kórház felelősségét firtató hozzátartozó) kéri, a hatóságnak vizsgálnia kell az eljárás megindíthatóságának feltételeit, és – mivel a Ket. 30. §-ában szabályozott érdemi vizsgálat nélküli elutasíthatóság esetei jellemzően nem alkalmazhatóak – köteles lenne az eljárást lefolytatni, a hatósági boncolást elrendelni.

Államháztartás-egyensúly problémák:

2010-ben országosan összesen 6979 hatósági vagy igazságügyi boncolás történt Magyarországon (2009-ben ugyanez a szám: 7210), ebből hatósági boncolásnak 5729 (2009: 5860) minősült.

Rendkívüli halál esetén a halottvizsgálat költségei (ideértve a beszállítás, hűtés, boncolás költségeit) a halottvizsgálati együttes rendelet alapján Rendőrséget terhelik.

A Rendőrség 2010-ben közel 800 millió forintot költött a halottvizsgálat közvetlen feladataira (ide nem értve a rendőri intézkedések költségeit). A rendkívüli halállal kapcsolatos eljárások felülvizsgálata során egyértelműen megállapítást nyert, hogy

a) a hatósági boncolások jelentős aránya (közel 20%-a) az Eütv. alapján indokolatlan, azaz olyan esetekben történik hatósági boncolás, amikor a rendkívüli halál törvényi körülményei nem állnak fenn,

b) a hatósági és igazságügyi boncolás díja nincs megfelelő számításokkal alátámasztva,

A Kormány az előterjesztést nem tárgyalta, az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

c) a halottszállítás ára messze meghaladva a reális árakat extraprofitot keletkeztet a temetkezési szolgáltatóknál.

ci)

Mindezek orvosolása érdekében a Kormány törvényjavaslatot nyújt be a halottvizsgálati rendszer megújítása, valamint a Ttv. pontosítása érdekében.

Az előterjesztés az Eütv. felhatalmazása alapján kiadandó Korm. rendelet érvényesüléséhez szükséges törvényi módosításokat vezeti át, annak törvényi alapjait teremti meg, így többek között új fogalmat alkot a nem természetes halál vonatkozásában, biztosítja az egyes személyes adatok kezelését, megteremti a halottszemléhez szükséges halottvizsgálati szaktanácsadói névjegyzék alapjait, ismételten kötelezővé teszi az igazságügyi szakértői eskütételt, általános jelleggel meghatározza a szaktanácsadó fogalmát.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény módosítása

1.§ (1) bekezdéshez

A módosítás értelmében az halottvizsgálatot, valamint hatósági orvosi vizsgálatot végző személyek is jogosulttá válnak egészségügyi adatok kezelésére.

1.§ (2) és (3) bekezdéshez

Az adatvédelmi szabályoknak megfelelően a korábban rendeleti szinten szabályozott adatkezelési rendelkezéseket törvényi szintre emeli a módosítás.

2. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) módosítása

2.§ (1) bekezdéséhez

A hatósági eljárásban elrendelt halottszemlénél, amennyiben a halál körülményeinek orvosi szemléletű vizsgálata szükséges, a hatóság szaktanácsadói névjegyzékben szereplő szaktanácsadót vesz igénybe. A szaktanácsadói névjegyzéket külön kormányrendeletben meghatározott egészségügyi államigazgatási szerv vezeti és a szaktanácsadók ezen feladatuk ellátásához szükséges alapvető adatait tartalmazza.

2.§ (2) bekezdéshez

Az Eütv. 218. §-ának fogalomhasználata az Eütv. hatálybalépése óta változatlan. A rendkívüli halál esetén lefolytatandó közigazgatási hatósági eljárás, akkor még államigazgatási eljárás, és a büntetőeljárás elkülönítése azért nem jelentett problémát, mert az akkor hatályban lévő büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény (a továbbiakban: régi Be.) bűncselekmény alapos gyanúja esetére tette kötelezővé a büntetőeljárás elrendelését (vö: régi Be. 12. § (1) bekezdés). Így az Eütv. fent hivatkozott megfogalmazása szerinti esetkör behatárolása egyértelmű volt, ebbe a fogalomba belefért a bűncselekmény alapos gyanúját el nem érő, de bűncselekmény elkövetésére utaló körülmények kitétel.

A jelenleg hatályos 1998. évi XIX. tv. (a továbbiakban: új Be.) azonban „előrébb hozta” a büntetőeljárás megindításának kötelező esetkörét, így már az egyszerű gyanú (vö: bűncselekmény elkövetésére utaló körülmények fennállta) megalapozza a büntetőeljárás elrendelését. Mivel az új Be. hatálybalépésével az Eütv. fogalom-meghatározása nem változott, jelen pillanatban, pontosabban 2003. július 1-je óta, az megalapozza a rendkívüli halál esetén lefolytatandó közigazgatási hatósági eljárás megindítását is..

A Kormány az előterjesztést nem tárgyalta, az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A javaslat el kívánja határolni a rendkívüli halál fogalmát a bűncselekmény gyanúja következtében bekövetkezett haláltól és a korábbi összefoglaló rendkívüli halál helyébe a nem természetes halál fogalmába kerülne át, míg a rendkívüli halál fogalma a hatósági eljárás által érintett haláleseteket foglalná magában. Mindez könnyebbé tenné az egyes eljárások elhatárolását, megkönnyítené a fogalmi használatot, valamint a kialakult gyakorlatnak megfelelően rendezné az egyes halálesetek fogalmát.

2.§ (3) és (4) bekezdéshez

A szabályozási célnak megfelelően pontosítja az eddigi felhatalmazásokat, valamint felhatalmazást ad a halottvizsgálati szaktanácsadó részletszabályainak megalkotására.

2.. § (5)

A fogalmi rendszereknek megfelelő technikai pontosítások.

3. A temetőkről és temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény módosítása

3.§ (1) bekezdéshez

A köztemető fogalmának temetőrészre vonatkozó kiterjesztése segíti a saját temetővel nem rendelkező önkormányzatokat, hogy a köztemető fenntartási kötelezettségüknek könnyebben tegyenek eleget.

3.§ (2) bekezdéshez

Mivel egyre gyakoribb, hogy a hozzátartozók anyagi megfontolásból viszik haza az elhunyt hamvait, a szabályozás a jelenlegi gyakorlathoz képest némileg szigorodik: az urna hazavitele abban az esetben lehetséges, amennyiben azt az elhunyt végrendeletében kérte, vagy a temetésre kötelezettek közjegyző előtt nyilatkoznak arról, hogy az urna hazavitelével egyetértenek.

3.§ (3) bekezdéshez

A közjegyző előtt tett nyilatkozat megőrzésére leginkább a hamvasztóüzemek alkalmasak, tekintettel arra, hogy a szolgáltatás megrendelésekor az eltemettető szándéka már ismert, a hamvasztóüzemek részletes nyilvántartásokkal rendelkeznek, és korlátozott számuk lehetővé teszi a nyilvántartások egyszerű elérését, ellenőrzését.

3.§ (4) bekezdéshez

A módosítás lehetőséget biztosít a hamvasztóüzemben, hospice intézményben történő ravatalozás feltételeinek megteremtésére.

Európában elterjedt gyakorlat a krematóriumok búcsúztató helységeiben a hamvasztás előtti búcsúzás, amelynek feltételeit itthon is célszerű biztosítani.

A hospice intézmények a halált megelőző palliatív kezelések helyszínei, és a betegek várhatóan az intézmény falai között vesztik életüket, a hozzátartozóknak meg kell teremteni a lehetőséget az elhunyttól történő elbúcsúzásra.

3.§ (5) bekezdéshez

Lehetőséget biztosít, hogy a közeli hozzátartozók a korai illetve középidős korban (a fogantatástól számított 24. hét előtt) elhalt magzatok eltemettethessék. A módosítás ennek körülményeit határozza meg.

3.§ (6) bekezdéshez

A javaslat a szakmai színvonal emelése érdekében a temetkezési szolgáltatónak legalább négy fő teljes munkaidejű fizikai alkalmazott foglalkoztatását írja elő.

3.§ (7) bekezdéshez

A telephely vizsgálata jelenleg a temetkezési szolgáltató működési engedélyezésének részét képezi, önálló engedélyezési eljárás alá nem esik. A módosítás ezt a pontosítást tartalmazza.

3.§ (8) bekezdéshez

A hatályos szabályozás tiltja az egészségügyi intézmények területén a temetésfelvételt, mivel az pszichés megterhelést jelent mind a betegeknek, mind a hozzátartozóiknak. Elterjedt gyakorlat azonban, hogy a temetkezési szolgáltatók ezen intézmények közvetlen közelében, gyakran a kórházak bejáratával szemben temetésfelvételi irodát működtetnek. A módosítás egy éves türelmi idővel megtiltja a temetésfelvételi irodák működtetését a fekvőbeteg-ellátást végző egészségügyi intézmények 500 méteres körzetében.

3.§ (9) bekezdéshez

A módosítás pontosítja a temetkezési szolgáltatók összeférhetlenségére vonatkozó szabályokat, és az összeférhetlenséget azokra az egészségügyi intézménnyel jogviszonyban álló munkavállalókra terjeszti ki, akik az elhunyt kezelésében, kiadásában érintettek.

3.§ (10) bekezdéshez

A törvény módosítása meghatározza a temetkezési szolgáltatók ellenőrzésének, szankcionálásának szabályait. A temetkezési szolgáltatásokat engedélyező hatóság számára biztosítja a lehetőséget a bírság kiszabására illetve a működési engedély visszavonására.

3.§ (11) bekezdéshez

A Kormány az előterjesztést nem tárgyalta, az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

Közegészségügyi szempontok indokolják az elhunyt hűtött körülmények közötti szállítását. A jogszabály kivételt tesz a temetőn, temetkezési emlékhelyen belül történő, illetve az év hűvösebb időszakaiban történő rövid időtartamú szállítások esetén.

3.§ (12) bekezdéshez

A hozzátartozó érdeke, hogy a hamvasztások árairól teljes körű tájékoztatást kaphasson, ezért a jövőben a hamvasztóüzemek minden évben közzéteszik a náluk érvényesített, mindenkire egységesen kötelező árakat.

3.§ (13) bekezdéshez

A hatályos szabályozás szerint köztemető esetén az önkormányzat helyi rendeletében a temetőn belül a holttest hűtését, temetőn belül járművel történő szállítását, a hamvak erre szolgáló berendezésével történő szórását továbbá a sírhelynyitást és visszahantolást helyi temetőrendeletében a temető üzemeltetőjének kizárólagos hatáskörébe adhatja. A javaslat alapján a jövőben ezt az önkormányzat mellett az egyház is temetőrendeletben szabályozhatja, az üzemeltető által kizárólagosan végezhető szolgáltatások köre pedig tovább bővül

3.§ (14) bekezdéshez

Az országos gyakorlattól eltérően a temetői díjak között eddig nem szerepelt nevesítetten sírásás díja. A módosítás ezt a hiányosságot pótolja.

3.§ (15) bekezdéshez

A felhatalmazó rendelkezések megadják a lehetőséget, hogy a hamvak kiadásához szükséges nyilatkozat tartalmát, továbbá a hamvasztóüzem létesítésére vonatkozó szabályokat a törvény végrehajtási rendelete meghatározza.

3.§ (16) bekezdéshez

A törvény módosításának elfogadását követően a boncoló-helyiségcsoport kikerül a kötelezően létesítendő temetői infrastruktúra köréből.

A polgári búcsúztatás alapvetően szónoki tevékenység, az elhunyt kezelésével, eltemetésével nem hozható közvetlen összefüggésbe. Ennek megfelelően a jövőben polgári búcsúztatás – hasonlóan az egyházi búcsúztatásra vonatkozó szabályozáshoz - kikerül a temetkezési szolgáltatói tevékenységek közül.

4. Az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény módosítása

4.§ (1) bekezdéshez

A módosítás visszaállítja az igazságügyi szakértők kötelező eskütételét.

4.§ (2) bekezdéshez

A javaslat alapján a jellemzően nagy mennyiségű kirendelést kapó igazságügyi szakértői intézmények vagy más állami szervek a kirendelővel olyan megállapodást köthetnek, amelyben az egyes elszámolási szabályoktól eltérhetnek. Így könnyebben tervezhetővé válik a kirendelők fizetésének ütemezése, a rendszeres elszámolások révén pedig az esetleges hiányok feltárása. Mindez mind a kirendelők, mind a szakértői tevékenységet végző szervek hasznát szolgálja.

4.§ (3) bekezdéshez

A módosítás általános jelleggel meghatározza a hatályos büntetőeljárás törvényben is szereplő szaktanácsadó fogalmát, felhatalmazást adva arra, hogy az egyes egyéb eljárásokban (így pl. a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárásban) is a hatóság alkalmazhasson ilyen megfelelő tudással rendelkező személyt.

4.§ (4) bekezdése

A módosítás szövegpontosító rendelkezéseket tartalmaz, valamint felhatalmazást ad arra, hogy a szaktanácsadók díját az igazságügyért felelős miniszter az államháztartásért felelős miniszterrel egyetértésben határozza meg.

5. §

Hatálybaléptető rendelkezéseket tartalmaz.